

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, 1680

15. An Musici qui in Ecclesiis Divina Officia canunt aliquid temporale
accipere possint sine labe Symoniæ? Et quid de Concionatoribus? Et an sit
Symonia aliquid tanquam pretium accipere pro labore ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76372)

5. Sed si aliquis hic querat, an sit simoniaeum, si adultus in extrema necessitate Baptismi sit constitutus, si bique persuadeat quod difficulter sufficientem contritionem habebit, pecuniam offerat ad redimendam suam vexationem? Et quidem communiter affirmativè respondent Doctores, sed ego negativè sententiæ adhæreo, quam tuetur Valentia, Henriquez, Richardus, Major, & alij, quos affert, & sequitur doctus Pater Binsfeldius in cap. 9. de simonia, questione 3. concl. 3. Et ratio est, quoniam etiam adultus in necessitate Baptismi gravissimam habet causam negligendi tunc peccatum alterius, atque procurandi per vexationis redemptionem Baptismum, quamvis qui sic pecuniam recipit simoniam committat. Etenim quis certus esse potest, an veram, & sufficientem contritionem habeat, quæ sine Sacramento ad salutem sufficiat, cum nemo sciat, an amore, an odio dignus sit, & quisquis merito timere debeat de sua dispositione? Atque etiam in hoc casu oblatio pecunie in adulto est vera redemptio vexationis, pro tuendo optimo necessitateque jure, quod Christus concessit omnibus ad Sacramentum salutis necessarium, imò efficax, tutissimumque remedium.

RESOL. XV.

An Musci, qui in Ecclesiis divina Officia canunt, aliquid temporale accipere possint sine labe simoniae?

Et quid de concionatoribus?

Et an sit simonia aliquid tanquam pretium accipere pro labore interno functionis spiritualis?

Et quid pro labore externo, v.g. iter agere unius leucae ad dicendum Sacrum, expectare quotidie per horam, vel aliud tempus ad celebrandum, &c?

Et an ad simoniam pertineat, si quis iudicem Ecclesiasticum inducat pecunia ut iustitiam in causa spirituali administret?

Et quid in causa alias seculari? Ex part. II. tract. 6. & Misc. 6. Ref. 34.

§. 1. IN hoc casu nimis scrupulosè loquitur Ioannes Vvigers de iust. tract. 7. cap. 4. dub. 8. num. 42. ubi sic ait: Difficultas est de cantu Ecclesiastici officij, utrum pro eo possit aliquid temporale accipi. Quidam affirmant, idque ratione scilicet laboris quem ipsi aestimant quasi intinsecum officio divino, quia nimirum possit officium legi sine cantu, aut quia ille cantus videtur reponendus inter spiritualia illa mixta, in quibus temporale prædominetur, sive quæ plus habent de temporali, in quibus licet simpliciter vendere quod temporale est, modò non habeatur ratio spiritualitatis. Indicat hoc de cantu Toletus lib. 5. cap. 86. Suarez, tom. 1. de Relig. lib. 4. cap. 21. num. 15. Verum quandoquidem cantus ille ex munere clericali aut ordine, sive ex officio spirituali adhibeatur in Dei cultum, omnino dicendum videtur nihil pretij pro eo posse dari aut accipi, idque non tantum si Clerici aut Sacerdotes, sive ex officio suo per se canant, sed etiam quando Vicarij nomine, & vice istorum canant; quia actus planè spiritualis est, & ex sua ratione postulans quod virtute Religionis informetur, ut legitime fiat. Neque refert quod officium legi possit sine cantu, quia ut vendibilis non sit, satis est, quod ipse talis cantus per se exigat, ut religiosè exerceatur, & quod ex spirituali principio procedat aut pendeat. Neque convenienter dici videtur quod in cantu Ecclesiastici officij prædominetur temporale, sicuti dici solet de Calice consecrato, cum principaliter ipse cantus adh. beatur, & aestimetur idcirco, quia in eo laudatur Deus, non propter aliud temporale: quare dicetur melius quod Vicarij non

Tom. V.

pro cantu officij Divini, sed pro sua sustentatione accipiant stipendium, ipsa tamen specialis ars cantandi, & singularis vocis suavitas fortitè possent pretio temporali aestimari; quamvis contrarium appareat probabilius, quia nec grata elocutio Concionatoris, neque ars ejus benè dicendi, imò nec prærequisitum studium possunt pretio temporali aestimari & vendi, ut de studio expressè docet Suarez loc. cit. Sed non satis placet quod significat ibidem, nimirum quod Cantores musici conducti, & qui instrumentis musicis ludunt, tantum adhibeantur ad ornandum Divinum officium suis vocibus aut instrumentis, revera per se non exerceant actionem spirituales, neque officium Divinum recipient, aut peragant; quia in primis actus illi & instrumenta sunt idonea, & convenientia ad laudandum Deum, & divinas laudes celebrandas; ut ex scriptura constat, quæ sæpius nos hortatur, ut laudemus Deum in hymnis & canticis, in sono tubæ, in organis, & cymbalis benesonantibus; quidni igitur quando in Ecclesiis, & Oratoriis, ad quæ populus religionis causa convocatur & convenit, dicenda erunt adhiberi, ut in illis Religiosum officium exerceatur. Sanè si tantum adhibeantur ad demulcendas curiosorum aures, non id sine vanitate & culpa fieri posse in tali loco, & in tali conventu existimarem. Accedit quod totum officium, ut Laudes, Vesperæ, & aliæ Preces decantari possint per tales conductos musicos, & musicalia instrumenta; unde si illi non exerceant actionem spirituales, nec officium divinum peragent, consequens videtur quod populus potius censbeatur vocari ad comedos audiendos quam ad audiendum, & interessendum Divinis officiis: quare commonendi sunt ejusmodi cantores ut accipiant temporale titulo sustentationis, aut gratis religionis causa faciant, vel abstineant. Hucusque Vvigers.

2. Ego paucis me expediam, & contra Professore Lovaniensem alium Professore adducam, & is est Ioannes Malderus in 2. 2. de iust. & iur. tract. 9. cap. 3. dub. 6. ad argum. 3. Dico igitur si cantus ex munere Clericali, aut ordine, aut dono spirituali adhibeatur, non licere ejus pretium, sed tantum personæ pacifici sustentationem. Secus si aliunde ad populi devotionem excitandam adhibeatur; tunc enim non minus licet ejus pretium pacifici, quam pulsus campanarum, quo homines ad orationem vocantur, & incitantur. Ita ferè Adrianus quodlibet 9. q. 1. ad 3. principale; quamvis ex opinione sua addat, etiam priori modo posse locari operam. Toletus tamen lib. 5. c. 86. cantum Ecclesiasticum ponit cum illis spiritualibus mixtis, in quibus prædominetur temporale, aut quæ plus habeant de temporali, ubi liceat simpliciter vendere quod temporale est, modò non habeatur ratio spiritualis.

3. Sed si querat hic obiter, an sit simonia aliquid tanquam pretium accipere pro labore interno functionis spiritualis? Videtur negativè respondendum, quia labor ille, aut molestia non est in se spiritualis, aut ordinis gratia; quamvis enim fatigationem habeat spiritus, ut summè tantum inde dici poterit spiritualis à spiritu humano, quod diximus ad simoniam non sufficere. Deinde habet fatigationem corporis, quam aestimari posse nemo negaverit. Nec obest conjunctio interna cum re spirituali; neque enim ea major est, quam sit auri cum consecratione in Calice, quod tamen vendi potest. Deinde Matth. 10. & Lucæ 10. affirmatur ministrantem in iis rebus spiritualibus dignum esse mercede: non est autem dignus mercede ratione bonorum spiritualium, quæ aliis confert, neque ratione actionis, quam confert, si enim hæc omnia posset sine ullo labore, & temporis diuturnitate confectæ, nullam mercedem, pretiumve exigere posset. Ergo est dignus

D d 3

dignus

dignus mercede pro labore, & tempore, quod infumit in Sacris faciendis & quatenus illæ actiones Sacre sunt sibi exoleta, & aliarum actionum sibi utilium impeditivæ. Qua ratione majori stipendio, & sustentatione dignus est, qui toto die audit confessiones, quàm qui una hora; & qui Missam canit, quàm qui illam recitat. Alias deterioris conditionis essent Ministri Ecclesiæ, quàm actores, & negotiatores temporalium rerum, qui ob defatigationem, & laborem impensum, & tempus quod infumunt, possunt aliquid ferre. Cur ergo privati debent ministri, qui in negotiis salutis æternæ incumbunt? Et ita hanc sententiam docet D. Bonaventura in 4. dist. 25. art. 1. q. 4. Ricardus eadem dist. art. 3. q. 2. ad 8. Adrianus ubi supr. & Glossa in c. significatum, de Preben. Sed verior sententia videtur affirmativa; nam quamvis labor iste interius æstimationem aliquam habeat, nullam tamen habet per se nisi propter valorem substantialem actus spiritualis, qui pretio temporali inæstimabilis est, & quidem si venialis esset huiusmodi internus labor, non opus esset (quod tamen Patres passim faciunt, D. Thomas, & graviores Scholastici) ita inculcare. quidquid Sacerdotes accipiunt temporalis emolumenti, pro sola sustentatione accipere: imò nihil ulterius pro sustentatione deberetur, sicut operario non debetur alia sustentatio, semel ad æqualitatem soluta mercede. Neque solet in emptione, & venditione, & similibus commutationibus urgere sustentatio. Itaque dicendum est pretium recipi non posse pro hoc labore intrinseco, & necessario conjuncto operibus spiritualibus: posse tamen recipi stipendium sustentationis, si alias actio spiritualis debita non sit. Et ita hanc sententiam tenet Sylvester verb. simonia, quæst. 9. num. 3. Sotus lib. 9. de iust. q. 6. artic. 1. Valentia, tom. 4. dist. 6. q. 16. punct. 2. Suarez in 3. part. tom. 3. disputat. 86. sect. 1. & alij communiter.

4. Nota verò alios labores esse accidentales, & quasi extrinsecos actionibus Sacris, quippe (moraliter loquendo) necessarii non sunt ad actiones Sacras efficiendas, v. g. agere iter unius leucæ ad dicendum Sacrum, quando id non adnectitur officio, vel beneficio, expectare quotidie per horam vel aliud tempus ad celebrandum, recitare Missam statutis horis, vel in certis locis, & ad hoc obligari, promittere extraordinarium studium ad concionandum, &c. Pro iis igitur & aliis similibus pretium exigi potest, & pro obligatione ad hæc omnia efficienda; quia sunt temporalia onera, & privant laborantem aliis commodis temporalibus. An verò ad simoniam pertineat, si quis Iudicem Ecclesiasticum inducat ut iustitiam in causa spirituali administret: Respondet Sylvester hoc verbo, q. 9. numer. 9. pertinere. Sed majoris dubitationis est, si Iudex quidem ex potestate Ecclesiastica iudicet, sed in causa alias seculari. Quidam putant, etiam tunc esse simoniam. Faver cap. Vendentes 1. qu. 3. Glossa tamen ibidem indicat contrarium, & videtur probabile. Neque enim sufficit quovis modo à potestate spirituali actum proficisci, ut simoniaca sit res emptio, vel venditio; aliàs qui pretio induceret Clericum ad sibi locandum fructus sui Beneficij, etiam esset simoniacus. Alteri tamen sententia faver D. Thomas dist. 25. q. 3. art. 2. ubi absolute dicit, Iudicem simoniam committere vendendo iustitiam si sit spiritualis Iudex. Idem sequitur Turrecremata in dist. cap. Vendentes; & videtur verius; licet enim sit temporale, est tamen revera usus potestatis spiritualis. Aliud est quando elocat Clericus fructus sui Beneficij, utitur enim quasi temporali dominio quod habet in illos, aut in æstimatam spem eorum. Et ita ego olim interrogatus respondi commississe simoniam quemdam Iudicem Ecclesiasticum, qui pretio iudicavit, licet in casu seculari.

RESOL. XVI.

An liceat alicui ludere preces cum alio pro premio temporali?

Et an in hoc sit simonia periculum?

Et notatur, quod si Dominus nihil prorsus mancipio prebeat, quod infumat in honestam recreationem, neque quidquam servus ipse aliunde habeat, tunc poterit aliquid infumere ex bonis Domini in moderata recreatione, aut ludo, quia servus jus habet sumendi moderatam recreationem.

Et alij diverſi casus pro ludis adducuntur in corpore huius Resolutionis; qui omnes hic sunt appoſiti in indice ultimo rerum notabilium huius tomi. Ex p. 11. tract. 6. & Misc. 6. Ref. 9.

Eminentissimus Dominus meus Cardinalis de Lugob. putat hoc esse illicitum; quia in hoc est simonia periculum, quatenus spirituale opponitur temporali in contractu oneroso, in quo æqualitas exigitur inter ea, quæ ab utroque contrahente sunt solvenda. Sed Ioannes Pontius nominatim adversus illum putat id licere, in curs. Theol. d. 56. quæst. 3. concl. 3. num. 9. sicut enim absque simonia potest quis obligare se ad dicendum sacrum pro alterius intentione cum conditione quod ipse solvat ipsi decem asses, & aliter potest ipsi solvere illos propterea; ita prorsus potest hoc etiam aliquis obligare se ad dicendum Sacrum pro ejus cum quo ludit, intentione, ea conditione, ut si ipse vincat, alter solvat ipsi decem asses; non quidem pro sacro, nec pro applicatione intentionis, sed pro labore quam sumit in sacro dicendo, vel pro substitutione, est enim prorsus eadem ratio. Confirmatur, quia obligans se ad dicendum sacrum si perdat, pro altero obligato ad dandum ipsi decem asses si vincatur, non exponit nisi decem asses, quos ipsemet posset habere, si diceret factum pro alterius intentione; sic autem observatur tanta æqualitas, ac proportio, etiam in re expolita ludo instat utrimque: ergo nihil impedit quò minus id fieri possit. Per quod patet ad rationem Cardinalis, quia non est ipsum sacrum quod exponitur, sed quod responderet sacro tanquam pretium laboris, in eo dicendo infumpti; aut tanquam pars sustentationis, quæ deberetur ei, qui veller dicere sacrum, quod est totum temporale. Deinde etiam si esset malum ipsasmet orationes exponere, tanquam æqualis valoris ulli rei temporali, tamen non propterea committeretur simonia id faciendo, cum non vendantur pro pretio. Rursus, qui veller ludere orationes pro aliquo premio temporali, lucrando per ludum, non necessario deberet propterea existimari æquiparare orationes illi premio: nec enim talis æqualitas requiritur semper in re utrimque expolita ludo, quia potest quis, si voluerit, iuste exponere viginti nummos pro uno, cum sit Dominus argenti, & sicut posset nummos absolute donare, cur non posset eos periculo exponere pro uno nummo si vellet?

2. Notandum est hic obiter id quod docet Dicitur illius, de iust. lib. 2. tr. 18. dist. 5. dub. 7. num. 48. quod si Dominus nihil prorsus mancipio prebeat, quod infumat in honestam recreationem, neque quidquam servus ipse aliunde habeat, tunc poterit aliquid infumere ex bonis Domini in moderata recreatione, aut ludo, quia servus jus habet sumendi moderatam aliquam recreationem. Et testatur ita sensisse in communibus casuum conscientiarum conferentis graves & doctos viros Societatis.

3. Nora hic etiam, quod Malderus de iust. t. c. 12. com. 1. dub. 1. existimat, quando quis nulla fraude alterum Res. ad p. 11.